

full dominical

Església de Menorca

Número 1936 - Any XXXVIII - 14 juliol 2019

IIº centenario del nacimiento de José Mª Quadrado

Santa Joana d'Arc

Santa Joana d'Arc va néixer el 1412. Era una jove de camp que, a pesar de la seva joventut, va lluitar per a defensar França dels invasors. Incompresa pel seu aspecte i per la seva manera de viure la fe, va morir a la foguera.

Exhortació apostòlica "Christus Vivit"
del Papa Francesc

La ocupación retribuida de archivero municipal que en atención a su talento se había concedido al joven fundador de la revista de carácter literario *La Palma*, fue de corta duración, pues por manejos políticos y alegándose su juvenil edad, hubo de cesar en el empleo. Esta pérdida de su lugar de trabajo, no significó para el joven una desgracia, antes bien dio ocasión a que su talento y laboriosidad le abrieran un camino de vastos horizontes.

Era el año 1842 cuando el joven prometedor salía del panorama restringido de la insularidad balear y se trasladaba a Madrid, donde la proyección de su personalidad alcanzó pronto un notable reconocimiento, tanto en el aspecto literario como en el de la críti-

ca social y política. En 1843 fue proclamada mayor de edad, a los trece años, la reina Isabel II; hubo intentos de aprovecharse de su inexperiencia, pero el general Narváez consiguió instalar un clima de moderación. La prensa y las publicaciones ejercían un destacado influjo en el pensamiento de las clases más activas de la nación

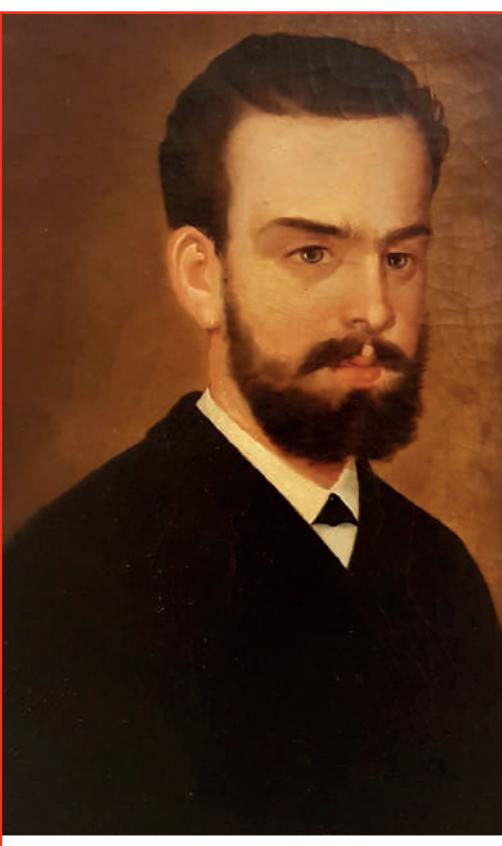
En tales circunstancias se destacó la clarividencia de Jaime Balmes y junto a él también se hicieron notar las valiosas cualidades humanas y literarias del joven Quadrado recién llegado a Madrid. Sus artículos aparecieron en publicaciones de especial difusión como *El Católico*, *El Pensamiento de la Nación* y *El Conciliador*. Este último medio de comunicación se debió al impulso de Balmes. También colaboró Quadrado en publicaciones de tipo literario y artístico, como *El Semanario Pintoresco* y *la Revista de Madrid*.

Los escritos del joven llegado de Mallorca causaron muy buena impresión entre personas responsables y de inteligencia equilibrada, tanto en el campo de las ideas filosóficas y políticas, como en el ámbito literario. Es notable la calidad de las personas que se honraron con su amistad entre las que, además de Balmes, figuran los hermanos Madrazo, Gil y Zárate, Pidal, Mesonero Romanos, Roca y Cornet. La relación de Quadrado con Menéndez y Pelayo parece que fue más a través de sus escritos respectivos, que con encuentros personales.

Aunque la estancia continua de Quadrado en Madrid fue de pocos años, pues no debió pasar mucho de 1845, lo cierto es que estableció unos

lazos muy duraderos con personas y actividades de singular relieve, además de posibles visitas de tránsito, de las que tenemos poca información.

El gran literato mallorquín y excelente sacerdote, Miquel Costa i Llobera, en referencia a Quadrado como autor de valiosos escritos, decía: «Nuestro potente escritor tuvo siempre el empeño de expresar lo que expresaba y sentía con la menor cantidad de palabras, pero con la mayor fuerza y eficacia posible. Con este empeño llegó a poseer tal fuerza de condensación y tan nervudo vigor para dar a la frase escultórico relieve, que sorprenden y maravillan en un país y una época de inane palabrería. Para él era el lenguaje lo que debe ser según el concepto filosófico: un medio para la transmisión de las ideas y los afectos. Por esto nunca convirtió el medio en fin, como ciertos académicos idólatras del vocablo y del giro, que hacen constituir el arte del escritor en un frío trabajo de mosaico o taracea, perdiendo toda espontaneidad en la rebusca de palabras y frases que lleven el legítimo marchamo del siglo de oro. Dicho está con esto que Quadrado no fue un escrupuloso casticista. Atento más al espíritu que a la letra del idioma, bebió los aientos al habla de Castilla; y así libre de remedos arcaicos, su prosa viviente y personal tiene toda la legítima nobleza de los grandes escritores castellanos» (*Boletín de la Sociedad Arqueológica Luliana*, XVII (1918-1919), pp.355-356). Madrid fue el altavoz que consiguió que la voz de Quadrado se hiciera oír ampliamente

Quadrado en sus años jóvenes

Guillermo Pons Pons

Diumenge XV de Durant l'Any

Cicle C

Lectura del llibre del Deuteronomi 30, 10-14
Moisès es va dirigir al poble i li digué: -“Escolta el Senyor, el teu Déu, guarda els seus manaments i els seus decrets escrits en el llibre d'aquesta Llei; retorna al Senyor, el teu Déu, amb tot el cor i amb tota l'ànima. La Llei que avui et don no és massa difícil per a tu, ni és fora del teu abast. No és en el cel, que puguis dir: ¿Qui és capaç de pujar-hi per anar-la a cercar i fer-nos-la conèixer, perquè la puguem practicar? Ni és tampoc a l'altra banda de la mar, que puguis dir: ¿Qui és capaç de travessar per anar-la a cercar i fer-nos-la conèixer, perquè la puguem practicar? Són paraules que tens mol a prop de tu per poder-les complir: les tens als llavis, les tens al cor.”

Salm Responsorial 68
R: Els humils que cerquen Déu sincerament diran: “tingueu llarga vida.”

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Colosses I, 15-20

Lectura de l'evangeli segons sant Lluc 10, 25-37
En aquell temps un mestre de la Llei, per provar Jesús, s'aixecà i li va fer aquesta pregunta: -“Mestre, ¿què he de fer per tenir l'herència de la vida eterna?” Jesús li

digué: -“¿Què hi ha escrit a la Llei? ¿Què hi llegeixes?” Ell contestà: -“Estima el Senyor, el teu Déu, amb tot el cor, amb tota l'ànima, amb totes les forces, amb tot el pensament, i estima els altres com a tu mateix.” Jesús li diu: -“Has respost bé: fé-ho així i viuràs.” Ell, amb ganes de justificar-se, demanà a Jesús: -“I per a mi, ¿qui són aquests altres?” Jesús prosseguí: -“Un home baixava de Jerusalem a Jericó i caigué en mans de lladres, que el despullen, l'apallissaren i se n'anaren deixant-lo mig mort. Casualment baixava pel mateix camí un sacerdot que el va veure, però passà de llarg per l'altra banda. Igualment un levita, quan arribà al lloc, passà de llarg per l'altra banda. Però un samarità que viatjava per aquell indret, quan arribà i el va veure, se'n compatí, s'hi acostà, li embenà les ferides, després d'amorosir-les amb oli i vi, el pujà a la seva pròpia cavalcada, el dugué a l'hostal i se n'ocupà. L'endemà, quan se n'anava, donà dues monedes de plata a l'hostaler dient-li: -“Ocupa't d'ell i, quan jo torni, et pagaré allò que hagis gastat de més.” ¿Quin d'aquests tres et sembla que va veure l'altre que hem d'estimar en l'home que havia caigut en mans de lladres?” Ell respongué: -“El qui es va compatir d'ell.” Jesús li digué: -“Doncs tu fé igual.”

Lectura del libro del Deuteronomio 30, 10-14

Salmo responsorial 68
R: Humildes, buscad al Señor, y revivirá vuestro corazón

Lectura de la carta del apóstol san Pablo a los Colosenses

I, 15-20

Cristo Jesús es imagen de Dios invisible, primogénito de toda criatura; porque en él fueron creadas todas las cosas: celestes y terrestres, visibles e invisibles, Tronos, Dominaciones, Principados, Potestades; todo fue creado por él y para él. Él es anterior a todo, y todo se mantiene en él. Él es también la cabeza del cuerpo: de la Iglesia. Él es el principio, el primogénito de entre los muertos, y así es el primero en todo. Porque en él quiso Dios que residiera toda la plenitud. Y por él y para él quiso reconciliar todas las cosas del cielo y las de la tierra, haciendo la paz por la sangre de su cruz.

Lectura del santo Evangelio según san Lucas 10, 25-37

En aquel tiempo, se levantó un maestro de la Ley y preguntó a Jesús para ponerlo a prueba: «Maestro, ¿qué tengo que hacer para heredar la vida eterna?». Él le dijo: «¿Qué está escrito en la Ley? ¿Qué lees en ella?». Él res-

pondió: «”Amarás al Señor, tu Dios, con todo tu corazón y con toda tu alma y con toda tu fuerza” y con todo tu mente. Y “a tu prójimo como a ti mismo”». Él dijo: «Has respondido correctamente. Haz esto y tendrás la vida». Pero el maestro de la ley, queriendo justificarse, dijo a Jesús: «¿Y quién es mi prójimo?». Respondió Jesús diciendo: «Un hombre bajaba de Jerusalén a Jericó, cayó en manos de unos bandidos, que lo desnudaron, lo molieron a palos y se marcharon, dejándolo medio muerto. Por casualidad, un sacerdote bajaba por aquel camino y, al verlo, dio un rodeo y pasó de largo. Y lo mismo hizo un levita que llegó a aquel sitio: al verlo dio un rodeo y pasó de largo. Pero un samaritano que iba de viaje llegó adonde estaba él y, al verlo, se compadeció, y acercándose, les vendó las heridas, echándoles aceite y vino, y montándolo en su propia cabalgadura, lo llevó a una posada y lo cuidó. Al día siguiente, sacando dos denarios, se los dio al posadero y le dijo: “Cuida de él, lo que gastes de más yo te lo pagaré cuando vuelva”. ¿Cuál de estos tres te parece que ha sido prójimo del que cayó en manos de los bandidos?». Él dijo: «El que practicó la misericordia con él». Jesús le dijo: «Anda y haz tú lo mismo».

evangeli i vida

Vés, i tu fes igual

Vicent Llabrés

Prosseguim el viatge cap a Jerusalem. Avui reflexionem sobre la paràbola del bon samarità.

Jesús convida al Mestre de la Llei a dirigir la mirada al Deuteronomi (a la primera lectura que avui hem proclamat). Jesús remet a les fonts i els hi dóna el seu autèntic sentit. Hi ha un manament que es desdobra en dos i que resumeix tota la Llei i la predicació profètica: “Estima el Senyor, el teu Déu.... i estima als altres com a tu mateix”

“I qui són aquests altres? ...” Davant la pregunta maliciosa del mestre de la Llei sobre on trobar al proïsme, Jesús, coneixedor de les relacions entre els jueus i els samaritans, d'una banda, i el concepte de

puresa ritual que té el món sacerdotal i levític, de l'altra, proclama aquesta paràbola per a identificar el proïsme. Jesús, amb aquest relat, posa al lletrat en una situació límit. Els piadosos d'Israel, els escrupolosos amb la Llei, passen de llarg davant la necessitat evident de l'home ferit. Precisament el samarità, l'odiat per Israel, sense pensar-ho, s'atraca al que ho necessita perquè no té els escrúpols del sacerdot i el levita. És l'encontre d'un home enfocat de l'home necessitat i actua sense més problemes ni plantejamens. El proïsme és qualsevol persona necessitada d'ajuda o simplement de companyia, solidaritat o comprensió. Jesús entén per proïsme qualsevol persona, qual-

sevol ciutadà del món, imatge i semblança de Déu.

La resposta del mestre de la Llei es correcta: “El qui es va compadir del ferit”, però la teoria és fàcil. No tant posar-la en pràctica: un samarità ajudant a un jueu? Un samarità pot ser model exemplar per a un jueu? No seria a l'inrevés?. “Vés, i tu fes igual!” Vet aquí les paradoxes que apareixen a la predicació i praxi de Jesús -la misericòrdia està per sobre del culte-. Avui com ahir, hem de tornar la mirada al comportament de Jesús, perquè Ell és el samarità que amorosí les nostres ferides i carregà amb els nostres pecats. Només d'aquesta manera l'Evangeli seguirà tenint força i vigor enmig del nostre món.

esculturas y relieves

El Santo Cristo de la Sangre El Buen Pastor (3)

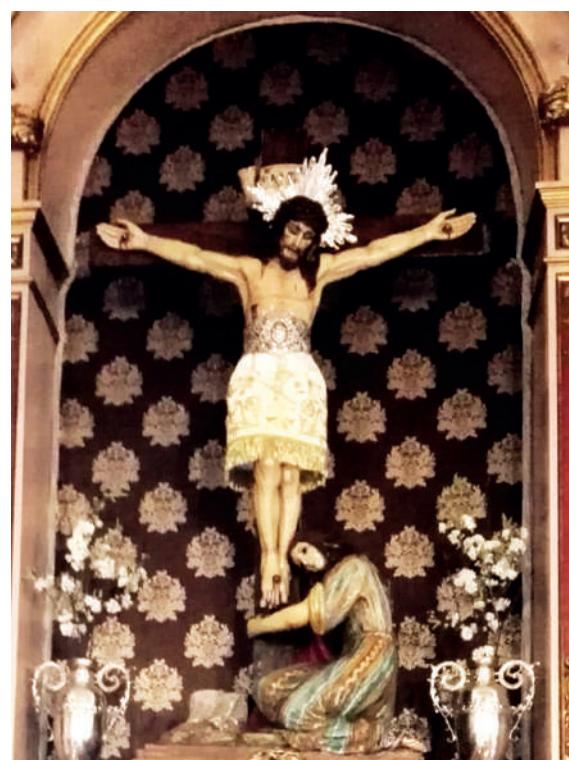
Guillermo Pons Pons

En una capilla de la iglesia de San José de Mahón, situada en la calle Cós de Gràcia se venera una hermosa imagen de Jesús clavado en la cruz. Una antigua cofradía fomenta su veneración. A esta imagen se la designa también como el «Buen Pastor», título muy apropiado y significativo, por razón de las palabras de Jesús que aparecen en el evangelio de san Juan: *Yo soy el buen Pastor. El buen Pastor da su vida por las ovejas* (Jn 10,11). La Cofradía realiza una procesión en la noche del Jueves Santo, día de la institución del sacramento del Cuerpo y la Sangre de Cristo y en cuya noche comenzó el derramamiento de su preciosísima Sangre.

Esta actual imagen de Jesús crucificado fue tallada en 1939 con madera proveniente del desguace del barco «Atlante», que había sido prisión para muchos sacer-

dotes y otras personas que dieron su vida por razón de la fe en Cristo. El escultor insigne de esta estatua fue el alemán Waldemar Fenn (1877-1955), hombre de vasta cultura y destreza artística en cuanto al arte escultórico, como por su dedicación a los estudios de arqueología. Fue cónsul de su país de origen en Menorca, donde permaneció desde 1926 hasta su fallecimiento.

Esta imagen de Jesús muerto en la cruz destaca por la expresión de serenidad, teniendo su cabeza inclinada y sus ojos cerrados, reflejando su inefable y generosa entrega para la salvación del linaje humano. A esa bondad del Redentor se refería san Agustín diciendo: «Contemplad a Cristo colgado y haciendo de su sangre una medicina para ti que estás enfermo» /Sermón 49, 9).

agenda

Festa de la Mare de Déu del Carme

A Maó: Festa de l'Armada. Missa a les 19 h, seguida de processó marítima i recorregut pel port a les 20 h. Dissabte 13 de juliol a l'Estació Naval.

-Concert benèfic a càrrec de la coral de Gent Gran de Vasallo. Donatiu d'entrada a benefici de la restauració del retaule de Sant Francesc. Dilluns 15 de juliol a les 20.30 h, al Carme.

-Rés del rosari (8.30 h), eucaristia (9 h) i eucaristia solemne seguida de bereneta (20.30 h). Dimarts 16 de juliol, al Carme.

A Fornells: Missa major presidida pel Bisbe Francesc seguida de processó pel port. Dimarts 16 de juliol a les 19 h, a la parròquia de Sant Antoni.

A Ciutadella: Missa. Dimarts 16 de juliol a les 19 h a la capella de les Carmelites Missioneres (carrer de Maó, 16).

-Verbena al Moll Comercial amb els "Sis de Ponent". Dissabte 20 de juliol a les 22 h.

-Celebració eucarística en sufragi de l'ànima dels pescadors difunts a l'església de Sant Miquel (19.30 h), que seguirà amb una processó fins a la bocana del port. Diumenge 21 de juliol.

Jornada vocacional de vida religiosa

Coneixement de la vocació i acompanyament espiritual a les religioses Filles de la Sagrada Família. Inscriptions als telèfons 971.37.50.60 i 603.11.28.82. Del 12 al 14 i del 25 al 27 de juliol, al Santuari de la Mare de Déu del Toro.

Comerç just

Degustació i venda de productes de S'Altra Senalla". Organitza la Parròquia de Santa Eulàlia. Tots els dimecres de juliol i agost, de 20 a 22 h, dalt es fossar (Alaior).

Exercicis espirituals per a servir

Els capellans de l'Illa van compartir recès i meditacions al Toro durant cinc dies. Els van acompanyar el bisbe Francesc Conesa i el bisbe Ciriaco Benavente, que els va guiar en aquests exercicis espirituals per a servir millor a la comunitat cristiana de Menorca. El pastor de la Diòcesi va donar gràcies a Déu i a totes les persones que van fer possible la trobada. "Sortim renovats, per servir millor al poble de Déu" va expressar en el seu perfil de Facebook.

Posada a punt de la comunicació

Una vintena de les persones que col·laboren en els diversos mitjans de l'Església de Menorca van exposar idees per millorar la comunicació de la Diòcesi el pròxim curs en una bereneta al Toro a principi de juliol. Tant el Bisbe Francesc com els participants es van mostrar d'acord en impulsar nous canals comunicatius i convidar als joves a col·laborar en aquest àmbit per obrir, també així, les portes de l'Església de Menorca.

Relleu a Fornells

El prevere Mn. Josep Lluís Ponsetí es fa càrrec de la parròquia de Sant Antoni de Fornells després que el valenciac Mn. Miquel Romero marxi definitivament a la seva terra. Des de la Diòcesi s'agraeix el servei pastoral de Romero i es dóna la benvinguda a Ponsetí com a nou titular de la parròquia, tasca que compaginarà amb la que duu a terme als Mercadal.

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA - Salms de la 3ª Setmana:

Dg.14, XV de Durant l'Any: Dt 30, 10-14 / Sal 68 / Col 1, 15-20 / Lc 10, 25-37.

Dl. 15, Sant Bonaventura, bisbe i doctor de l'Església (MO): Ex 1, 8-14 / Sal 123 / Mt 10, 34-11, 1.

Dt. 16, Mare de Déu del Carme (MO): Ex 2, 1-15a / Sal 68 / Mt 11, 20-24.

Dc. 17, Fèria: Ex 3, 1-6. 7a. 9-12 / Sal 102 / Mt 11, 25-27.

Dj. 18, Fèria: Ex 3, 13-20 / Sal 104 / Mt 11, 28-30.

Dv.19, Fèria: Ex 11, 10-12, 14 / Sal 115 / Mt 12, 1-8.

Ds.20, Fèria: Ex 12, 37-42 / Sal 135 / Mt 12, 14-21.

Dg. 21, XVI de Durant l'Any: Gn 18, 1-10a / Sal 14 / Col 1, 24-28 / Lc 10, 38-42.

FRARE DE SANT AGUSTÍ A BARCELONA

Guillem Gonyalons hauria arribat a Barcelona amb quinze anys, és a dir, pels volts de 1657. A la capital del Principat fou acollit com a porter pel prior del convent de Sant Agustí, Josep Carreras. Des d'aquell moment ingressà a l'orde d'agustins calçats (Ordo Sancti Augustini, OSA) com a novici. El convent de Sant Agustí, fundat l'any 1343, es troava al barri barceloní de la Ribera, al carrer Tantarantana, no molt lluny de Santa Maria del Mar. Era un edifici gòtic iniciat a mitjan segle XIV; la seva construcció, però, seria força lenta i no fou acabat definitivament fins a finals del XVI. Ocupava un ampli solar de 136 metres per 109. Segons A. Pi i Arimon (1854), «El convento fue uno de los más famosos de Barcelona por su buena arquitectura y labores [...] Tenía dos claustros: uno mayor de figura cuadrada, con bien trabajados machones, en cuyos intermedios una delgadísima columnita sostenía dos arcos en ojiva [...] El claustro menor tenía forma de trapecio, y aunque no tan magnífico como el anterior, era sin embargo más retirado, y mostraba lo que se había hecho no tanto por ostentación como por el rigor de la clausura.» L'església era gòtica i gaudia d'un gran prestigi, ja que es comparava als millors temples gòtics de la ciutat; moltes capelles havien estat pagades per gremis barcelonins que hi veneraven els

seus sants patrons. Aquest convent seria la llar de Guillem Gonyalons durant la major part de la seva vida.

Guillem Gonyalons ocupà tots els càrrecs dins del seu convent. Fou corista cinc anys i, als vint, fou investit lector (mestre), càrrec que exerciria durant dotze anys. Mentrestant, avançava en la seva formació intel·lectual, ja que féu els estudis de gramàtica al mateix convent i es doctorà en teologia a la Universitat de Barcelona. Un cop en possessió del grau de doctor, fou ordenat prevere en una data que ens resulta desconeguda. Ja des de ben jove assolí fama dins de l'orde per la seva ciència teològica, l'afabilitat del tracte i la vida exemplar que portava. Gonyalons estava especialitzat en l'obra de Sant Agustí, en el coneixement de la qual excel·lia. Segons el pare Saló, que el conegué personalment, «Le veíamos frecuentemente con las obras de nuestro Santo Padre en las manos, en cuyos libros estaba tan ejercitado que en casi todos los sermones la única autoridad patrística que citaba era la de San Agustín». De la mateixa opinió era fra Jaume Jordà, segons el qual solia dir «que solo en Augustino hallava cuando deseava para predicar». També assolí fama com a lector o mestre i com a predicador, i no només a Barcelona. Sembla que fra Guillem Gonyalons exercí una intensa

activitat com a predicador per diverses contrades de Catalunya. Almenys l'hem trobat documentat dues vegades a Tàrrega, una durant la vuitada del Corpus de 1671, al convent de Sant Agustí, i l'altra, en la Quaresma de 1672. No consta, però, que fra Guillem arribés a publicar cap escrit sobre teologia.

Estudi, docència i predicació. Però també fra Guillem, teòleg de reconegut prestigi, desenvolupà altres càrrecs eclesiàstics d'importància: el de qualificador del Sant Ofici, el d'examinador sinodal del bisbat de Barcelona i el de secretari de la província d'Aragó de l'orde de Sant Agustí, entre d'altres de menys rellevància. No sabem quan fou designat per ocupar aquests càrrecs ni durant quant de temps els ostentà, ni si ho va fer de manera simultània. Es tractava, en tot cas, de càrrecs eclesiàstics prou rellevants que palesen el prestigi que fra Guillem Gonyalons havia anat adquirint. L'examinador sinodal, per exemple, era el teòleg o canonista nomenat pel prelat diocesà en el sínode de la seva diòcesi, o fora d'ell, en virtut de la seva pròpia autoritat, per a examinar els que havien de ser admesos als ordes sagrats i exercir els ministeris de rector, confessor, predicador, etc. Els qualificadors del Sant Ofici havien de ser també especialistes en doctrina i, sobretot, en teologia. Eren teòlegs nomenats pels tribunals inquisitorials per censurar els llibres i les proposicions potencialment herètiques. També intervenien en les declaracions dels processats per si es desprenia d'elles alguna mena de proposició herètica. La seva funció era consultiva i tècnica i en cap cas decisòria, però no hi ha dubte que exercien una gran influència sobre els jutges que havien de dictar sentència. Finalment, el càrrec de secretari de la província de l'orde de Sant Agustí devia familiaritzar prou fra Guillem amb el funcionament del districte agustinià de la Corona d'Aragó, que més endavant li tocaria regir en qualitat de pare provincial.

Restes del claustre gòtic del convent de Sant Agustí de Barcelona